Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U000851

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 13-03-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ ХНУ імені В. Н. Каразіна № 0302-3к/715 від 02.05.2025 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шкурко Ангеліна Вадимівна
2. Anhelina Shkurko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9874-7684

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Дата захисту: 15-04-2025

Спеціальність за освітою: Психологія

Місце роботи здобувача: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 7867

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14, 14.35, 14.35.07

Тема дисертації:

1. Розвиток комунікативної компетентності майбутніх фахівців із психології
2. Development of communicative competence of future specialists in psychology

Реферат:

1. На основі аналізу психолого-педагогічної, методичної, спеціальної літератури та статистичних даних виявлено проблеми розвитку комунікативної компетентності майбутніх фахівців із психології у педагогічній теорії та практиці, а саме: необхідність удосконалення освітніх програм професійної підготовки МФ із психології та інноваційного методичного забезпечення розвитку КК МФ із психології, яке б ураховувало специфічні особливості професійної діяльності; невідповідність співвідношення затребуваності фахівців із психології та реальною кількістю фахівців, які здобули вищу освіту із спеціальності «Психологія» та працюють за фахом; відсутність наукових розвідок щодо обґрунтування результативного цілеспрямованого розвитку КК МФ із психології у ЗВО, що передбачає розроблення та верифікацію (відповідно вимогам як європейських, так і державних стандартів професійної підготовки МФ із психології) системи розвитку КК МФ із психології, чітких визначень понять, структури розвитку КК МФ із психології. Визначено ключові поняття дослідження «комунікативна компетентність фахівців із психології – інтегративна якість особистості, що характеризується сукупністю професійних знань, комунікативних здібностей і властивостей, культурою

спілкування, умінням розв'язувати різні види ситуацій у процесі комунікативної взаємодії, спроможністю активно взаємодіяти й ефективно спілкуватися та налагоджувати контакти як зі своїми клієнтами, так і з оточенням із урахуванням їх соціальних стереотипів поведінки, шляхом використання засобів вербальної й невербальної комунікацій», «розвиток комунікативної компетентності майбутніх фахівців із психології – це цілеспрямований процес удосконалення інтегративних якостей особистості, формування комунікативних, психологічних, педагогічних знань та умінь, що дозволяють якісно застосовувати комунікативні здібності у власній професійній діяльності задля успішного досягнення комунікативної взаємодії». Уточнено структуру розвитку комунікативної компетентності майбутніх фахівців із психології, що складається із чотирьох компонентів: соціально-вольового; інтегративно-діяльнісного; когнітивно-мотиваційного; комунікативно-рефлексивного. Розроблено критерії та відповідні показники – когнітивно-мовленнєвий (рівень володіння загальнотеоретичними та професійними знаннями, методиками, методами, формами й засобами спілкування, рівень комунікативно-мовленнєвої грамотності, рівень знань механізмів соціальної перцепції), інтерактивно-комунікативний (рівень сформованості загальнолюдських цінностей, рівень вмотивованості МФ із психології до удосконалення комунікативної компетентності, здатність до здійснення рефлексії), діяльнісно-перцептивний (рівень розвитку емпатії, здатність виявляти та аналізувати конфліктні ситуації та психологічні порушення, рівень ефективності використання загальнонаукових та конкретно-наукових методів, прийомів, технологій впливу на клієнтів) розвитку комунікативної компетентності майбутніх фахівців із психології. Теоретично обґрунтовано структурно-функціональну модель системи розвитку комунікативної компетентності майбутніх фахівців із психології, яка складається з трьох взаємозалежних структурних блоків: методологічно-цільового, змістовно-процесуального, діагностико-результативного; єднальною ланкою моделі системи виступають організаційно-педагогічні умови розвитку комунікативної компетентності. Після проведення формувального етапу на контрольному етапі педагогічного експерименту здійснено оцінювання ефективності розвитку КК МФ із психології – у респондентів ЕГ зафіксовано підвищення з середнього до високого за всіма критеріями. У респондентів КГ зафіксовано також підвищення результатів, але в межах середнього рівня. Отримані дані свідчать про ефективність розробленої структурно-функціональної моделі системи розвитку комунікативної компетентності майбутніх фахівців із психології. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що: уперше теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено структурно-функціональну модель системи розвитку комунікативної компетентності майбутніх фахівців із психології; визначено ключові поняття дослідження «комунікативна компетентність фахівців із психології», «розвиток комунікативної компетентності майбутніх фахівців із психології»; уточнено загальнонаукові та спеціальні принципи, функції розвитку комунікативної компетентності майбутніх фахівців із психології шляхом їх конкретизації; структуру розвитку даної компетентності; набули подальшого розвитку форми та методи розвитку комунікативної компетентності майбутніх фахівців із психології з урахуванням внутрішніх та зовнішніх чинників, які позитивно впливають на досліджуваний процес.

2. The dissertation is dedicated to the issue of developing communicative competence (CC) in future psychology professionals (FPPs). Based on the analysis of psychological, pedagogical, methodological, specialized literature, and statistical data, problems in developing communicative competence in future psychology professionals in pedagogical theory and practice were identified. These problems include: the need to improve educational programs for the professional training of FPPs and to develop innovative methodological support for the development of CC which would take into account the specific characteristics of professional activity; a mismatch between the demand for psychology professionals and the actual number of professionals who have obtained higher education in the specialty «Psychology» and are working in the field; a lack of scientific research to substantiate an effective and targeted process for developing CC in FPPs in higher education institutions, which involves the development and verification (in accordance with both European and state standards for professional training of FPPs) of a system for developing CC in FPPs; the absence of clear definitions of concepts and the structure of CC in FPPs. The key concepts of the study are defined, namely: «the communicative competence of psychology specialists» is an integrative quality of a person characterised by a set of professional knowledge,

communicative abilities and properties, a culture of communication, the ability to solve various types of situations in the process of communicative interaction, the ability to actively interact and communicate effectively and establish contacts with both their clients and the environment, taking into account their social stereotypes of behaviour, through the use of verbal and non-verbal communication tools; «the development of communicative competence of future psychology specialists» is a purposeful process of improving integrative qualities of a personality, forming communicative, psychological, pedagogical knowledge and skills that allow for the qualitative application of communicative abilities in their own professional activities in order to successfully achieve communicative interaction. The structure of the development of communicative competence of future psychology specialists, consisting of four components and corresponding competences, is clarified: socio-volitional; integrative-activity;cognitive and motivational; communicative and reflexive. Criteria and relevant indicators have been developed: cognitive and linguistic, interactive and communicative, activity-perceptual of development of communicative competence of future psychology specialists. A structurally functional model of the system for developing communicative competence in future psychology professionals has been theoretically substantiated. This model consists of three interrelated structural blocks: the methodological-target block, the content-process block and the diagnostic-result block. The organizational and pedagogical conditions for developing communicative competence serve as the unifying link of the model. After the formative stage, the control stage of the pedagogical experiment assessed the effectiveness of the development of communicative competence in future psychology professionals. An increase from medium to high in all criteria was recorded for the respondents in the experimental group, specifically. The respondents in the control group also showed an improvement in results, but within the average range. The obtained data indicate the effectiveness of the developed structurally functional model of the system for developing communicative competence in future psychology professionals. The scientific novelty of the obtained results lies in the fact that: for the first time, a structurally functional model of the system for developing communicative competence in future psychology professionals has been theoretically substantiated and experimentally tested. Key concepts of the study have been defined: «communicative competence of psychology professionals» and «development of communicative competence in future psychology professionals». General scientific principles and special principles have been refined, as well as the functions for developing communicative competence in future psychology professionals by specifying them; the structure for developing this competence. The forms and methods for developing communicative competence in future psychology professionals have been further developed, taking into account the internal and external factors that have a positive effect on the researched process. The research materials can be used to improve the training of future psychologists in higher education institutions and during professional activities, etc.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Shkurko A. Peculiarities of competence-based training of candidates for pedagogical higher education. Synesis. 2023. V.15(3). P. 233–242. URL: https://seer.ucp.br/seer/index.php/synesis/article/view/2603.
- Шкурко А. В. Критерії та показники рівнів розвитку комунікативної компетентності майбутніх фахівців із психології. Науковий журнал Хортицької національної академії. 2023. Вип. 1(8). С.131–141.
- Шкурко А. В. Теоретичне обґрунтування структурно-функціональної моделі системи розвитку комунікативної компетентності майбутніх фахівців із психології. Освітні Обрії. 2023. Вип. 1(56). С.

134–136.

- Шкурко А. В. Структура розвитку комунікативної компетентності майбутніх фахівців із психології. Проблеми інженерно-педагогічної освіти. 2023. Вип. 79. С. 69–74.
- Shkurko A. Research algorithm for the development of communicative competence of future specialists in psychology. Гірська школа українських Карпат. 2022. № 27. С. 52–55.
- Шкурко А. В. Обґрунтування понятійно-термінологічного апарату дослідження розвитку комунікативної компетентності майбутніх фахівців із психології. Наукові інновації та передові технології. 2022. Вип. 12 (14). С.406– 417.
- Шкурко А. В. Сучасні проблеми розвитку комунікативної компетентності майбутніх фахівців з психології. Освітні Обрії. 2022. Вип. 2(55). С. 98–100.
- Шкурко А. В. Розвиток міжкультурної комунікації під час проходження практики майбутніми психологами. Пріоритетні напрями розвитку науки під час воєнного стану: матеріали CXXXIX Міжнар. наукпракт. інтернет-конф. (м. Одеса, 8 березня 2024р.). Одеса, 2024. С. 225–228.
- Shkurko A. Роль комунікативних орієнтирів у підготовці майбутніх фахівців із психології. Innovation – Science – Society: abstracts of LXV International Scientific and Practical Conference (USA, Chicago 22-23 February, 2024). USA, Chicago, 2024. P.84–89.
- Шкурко А. В. Використання цифрових технологій у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців із психології. Пріоритетні шляхи розвитку науки і освіти: матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 29-30 листопада 2023 року). Львів : Львівський науковий форум, 2023. С. 68–69.
- Шкурко А. В. Організаційно-педагогічні умови розвитку комунікативної компетентності майбутніх психологів. Стратегічні орієнтири освіти та реабілітації в умовах воєнного стану та повоєнного часу: проблеми, рішення, перспективи : зб. тез доповідей міжн. наук.-практ.конф. (м. Запоріжжя, 26-27 жовтня 2023 р.). Запоріжжя : Вид-во Хортицької національної академії, 2023. С. 506–508.
- Шкурко А. В. Особливості професійної підготовки майбутніх фахівців із психології. Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей VI міжн. наук.-практ. конф. (м. Мукачево, 27–28 жовтня 2022 р.). Мукачево : Вид-во МДУ, 2022. С. 391–393.
- Шкурко А. В. Психоемоційний аспект у сфері діяльності «людиналюдина». Педагогіка партнерства: реалії та перспективи : зб. матер. всеукр. наук.-практ. конф., присвяченої 104-й річниці від дня народження В. Сухомлинського (м. Кропивницький, 11–12 жовтня 2022 р.). Кропивницький, 2022. С. 363–366.
- Шкурко А. В. Розвиток комунікативної компетентності майбутніх фахівців із психології: навч. посібник. Харків : УІПА, 2024. 334 с.
- Шкурко А. В. Діагностика якості розвитку комунікативної компетентності майбутніх фахівців із психології: навч.-метод. видання. Харків : ФОП Бровін О. В., 2021. 102 с.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: RK № 0111Y005050

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коваленко Олена Едуардівна

2. Olena Kovalenko

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5782-5124

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мамчур Лідія Іванівна
2. Lidia Mamchur

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0006-2007-8149

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти

Код за ЄДРПОУ: 35946459

Місцезнаходження: вул. Леваневського, буд. 52/4, Біла Церква, Білоцерківський р-н., 09108, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мордовцева Наталія Валеріївна
2. Nataliia Mordovtseva

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1827-9404

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка"

Код за ЄДРПОУ: 02125131

Місцезнаходження: вул. Генерала Ляскіна, 2, Лубни, Лубенський р-н., 37500, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Штефан Людмила Володимирівна
2. Liudmyla Shtefan

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9910-5499

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бачієва Лариса Олександрівна
2. Larysa Bachiieva

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0188-6638

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Бондаренко Тетяна Сергіївна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Бондаренко Тетяна Сергіївна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Шевченко Андрій Олександрович
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна